

Remissyttrande: Promemorian Riskskatt för kreditinstitut (utkast till lagrådsremiss)

Finansförbundet, som är Sveriges största fackliga organisation inom bank- och finansbranschen med omkring 32 000 medlemmar, avstyrker förslaget i sin helhet om att införa en riskskatt för kreditinstitut.

Bankerna belastar inte de offentliga finanserna

Finansförbundet ifrågasätter själva grundpåståendet i promemorian att kreditinstitut vid en finansiell kris riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället. Först och främst uppfattas inte yttrandet om indirekta samhällskostnader som väl underbyggt då det saknas en analys och djupare beskrivning av detta i promemorian.

Enligt promemorian är det kostnader som uppstår när den ekonomiska konjunkturen viker som en följd av den finansiella krisen. Som exempel nämns minskad produktion, lägre sysselsättning, att tillväxten i ekonomin faller samtidigt som arbetslösheten ökar, försämrade offentliga finanser samt att den offentliga sektorns skuldsättning ökar. Promemorian missar däremot att precisera samt redogöra för storleksordningen på de i förslaget uppräknade indirekta samhällskostnaderna. Det är även oklart om de väsentliga indirekta kostnaderna bedömts i ljuset av regleringen om kapitaltäckning, krishantering och resolution.

Att införa en riskskatt på en enskild bransch för att öka tillskottet till de offentliga finanserna när det inte går att uppvisa något egentligt samband mellan en framtida finanskris och de vagt beskrivna och storleksmässigt inte uppskattade indirekta samhällskostnaderna, är varken seriöst eller rättssäkert.

Bankstödet under finanskrisen

Under finanskrisen år 2008 var den sammanlagda effekten på de offentliga finanserna begränsad. Statens utgifter för bankstöd uppgick till drygt 16 miljarder men i efterhand har övertagna tillgångar och inbetalda garantiavgifter inbringat sammanlagt 33 miljarder till statskassan. Diskonteras kassaflödena i syfte att ta hänsyn till statens finansieringskostnad för stödet blir slutresultatet ett överskott på 12 miljarder eller 0,4 procent av 2008 års BNP. Det statliga bankstödet under finanskrisen var med andra ord en lönsam affär.

En annan aspekt som ofta glöms bort i sammanhanget är att banker och kreditmarknadsföretag är med och bidrar till den gemensamma välfärden genom det stora nettoinflödet av bolagsskatt till statskassan. Jämfört med andra branscher betalar finansbranschen allra mest i bolagsskatt.

Att ännu hårdare beskatta den bransch som redan betalar mest i bolagsskatt faller på sin egen orimlighet.

Omfattande regleringar för att förhindra en framtida finanskris

Efter finanskrisen år 2008 har ett omfattande arbete skett i syfte att undvika framtida finanskriser. Branschen har alltsedan finanskrisen fattat beslut om och implementerat omfattande regleringar och regeländringar för att stå väl rustade inför framtiden. Om finansbranschen, all ny lagstiftning till trots, ändå skulle hamna i en framtida kris så har åtgärder vidtagits för att den inte ska belasta de offentliga finanserna.

Ett exempel är krishanteringsdirektivet som innehåller bestämmelser om hur finansiella företag ska rekonstrueras eller avvecklas i kris när dessa skulle kunna ge upphov till samhällsekonomiska kostnader. Krishanteringsdirektivet innebär att det i första hand är ägare och borgenärer, och inte skattebetalarna, som får stå för förlusterna om en bank hamnar i kris.

Att bankerna står stadiga under en krissituation är Covid-19 pandemin ett exempel på. Pandemin har inneburit stora påfrestningar för svenska ekonomi genom ökad arbetslöshet, minskad BNP och en inflation som varit osedvanligt låg.

De svenska bankerna däremot har varit stabila alltigenom pandemin och visat på handlingskraft. De har bland andra åtgärder ökat upp sina reservationer inför eventuella framtida kreditförluster. Samtidigt som regeringen, Riksbanken och tillsynsmyndigheterna vidtagit betydande åtgärder för att upprätthålla den finansiella stabiliteten. Svenska banker är i dagsläget välkapitaliserade, robusta och väl reglerade, inte minst som en följd av de åtgärder som vidtagits efter finanskrisen.

Effekter på sysselsättningen

Den tidigare utredningen om skatt på finanssektorn föreslog i sitt betänkande ”skatt på finansiell verksamhet (SOU 2016:76)” att en finansiell verksamhetsskatt skulle tas ut på lönekostnaderna. Regeringen beslutade sedan att inte gå vidare med förslaget som därmed lades ner.

Finansförbundet ser tyvärr stora likheter mellan det gamla förslaget (när skatten skulle tas ut direkt på lönesumman) och det nya förslaget om riskskatt på kreditinstitut, när det kommer till effekterna på sysselsättningen.

I konsekvensanalysen redogör Finansdepartementet för hur den förslagna riskskatten för kreditinstitut kan komma att finansieras. Kostnaderna är tänkta att fördelas på tre grupper; aktieägarna via vinsterna, de anställda via lönerna och konsumenterna via priserna. Uppskattningsvis kommer skatten på kort sikt att främst bekostas av aktieägarna men på längre sikt kommer den att övervältras på främst de anställda och konsumenterna. Övervältringen på de anställdas löner beräknas vara en långsiktig process som förväntas pågå under ett stort antal år och som inte begränsas av löneökningstakten ett enskilt år.

Finansdepartementet förutsätter alltså att den förslagna riskskatten kommer att påverka sysselsättningen i finansbranschen på ett negativt sätt men redovisar inga beräkningar på hur stora sysselsättningseffekterna förväntas bli.

I konsekvensanalysen medges att det är mycket möjligt att arbetslösheten kommer att öka inom bank- och finansbranschen som en följd av riskskatten, vilket Finansförbundet ser som helt oacceptabelt. Förslaget om riskskatt riskerar även att förstärka den pågående strukturomvandlingens negativa effekter på sysselsättningen i branschen.

Det är även anmärkningsvärt att regeringen och dess stödpartier vill införa en riskskatt för kreditinstitut som med största sannolikhet kommer att motverka själva syftet med skatten, nämligen att minska de indirekta samhällskostnaderna. Ökad arbetslöshet är en av de faktorer som enligt Finansdepartementet medverkar till att öka samhällets indirekta kostnader.

Att gå vidare i lagstiftningsprocessen och genomföra ett förslag som motverkar sitt eget syfte är både paradoxalt och obegripligt ur logisk synpunkt.

Vägen framåt

Förslaget att införa riskskatt för kreditinstitut brister i rättssäkerhet, motverkar det egna syftet och riskerar att urholka legitimiteten för skattesystemet.

Ska skatteintäkterna till statskassan öka framöver behöver en transparent och rättvis översyn av skattesystemet göras samtidigt som utflödet i form av bland annat bedrägerier och skattefusk bekämpas. En sådan skatteöversyn bör inkludera andra branscher som i dagsläget betalar betydligt mindre i skatt än finansbranschen, exempelvis internationella företag som genom olika skatteplaneringar väljer att betala skatt i lågskatteländer, s.k. skatteparadis.

Att till synes slumpmässigt välja ut en redan högt beskattad bransch, som av diffusa och svårmotiverade skäl, ska betala ytterligare i skatt är definitivt inte rätt väg framåt.

Ulrika Boëthius
Förbundsordförande Finansförbundet

Marie Löök Birgersson
Föredragande